

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

www.finarbitr.cz

Evidenční číslo:

FA/10885/2015

Spisová značka (uvádějte vždy
v korespondenci):

FA/SU/539/2014

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 12. 11. 2014 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ nar. ■ bytem ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., IČO 64948242, se sídlem Želetavská 1525/1, 140 92 Praha 4 - Michle, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 3608, (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o zaplacení částky ve výši 16.000,- Kč, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se v řízení před finančním arbitrem domáhá vůči Instituci zaplacení částky ve výši 16.000,- Kč z titulu porušení zákonné povinnosti, neboť mu Instituce neumožnila předčasné splatit závazek ze spotřebitelského úvěru.

Finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení z předložených podkladů zjistil, že Navrhovatel dne 27. 12. 2012 uzavřel s Institucí smlouvu o Presto půjčky č. ■ na základě které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli úvěr ve výši 219.797,- Kč a Navrhovatel se zavázal poskytnuté finanční prostředky vrátit a zaplatit za ně úroky (dále jen „Smlouva o úvěru“).

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí vystupoval jako fyzická osoba, která jedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi.

Instituce je bankou podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a mezi její hlavní činnosti patří podle § 1 odst. 1 písm. b) tohoto zákona poskytování úvěrů. Instituce je oprávněna k výkonu této činnosti na základě licence udělené Českou národní bankou. Jelikož finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení nezjistil žádné skutečnosti, které by zpochybnil, že Instituce v předmětném smluvním vztahu vystupuje v postavení věřitele při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru, považuje finanční arbitr Instituci za instituci ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi.

Smlouva o úvěru v projednávaném případě představuje smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, která byla uzavřena za účinnosti zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, před účinností jeho novely zákonem č. 43/2013 Sb. (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), protože není ve smyslu ustanovení § 2 zákona o spotřebitelském úvěru smluvním vztahem vyloučeným z působnosti tohoto zákona.

Finanční arbitr tedy konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 a 3 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že dne 28. 12. 2012 požádal Instituci o poskytnutí úvěru za účelem konsolidace jeho stávajících úvěrů. Dne 3. 1. 2013 pak byl podle svého tvrzení „*pozván do pobočky v O-Hrabůvce k sepsání smlouvy.*“

Navrhovatel tvrdí, že konsolidace úvěrů prostřednictvím Instituce neproběhla správně, a proto se rozhodl refinancovat úvěr od Instituce úvěrem od společnosti Equa bank a. s. a dne 5. 4. 2013 proto uzavřel s touto společností smlouvu o úvěru a „*podepsal spolu s výpovědí pro Unicredit a převedl účet k EquaBank.*“

Navrhovatel tvrdí, že dne 16. 4. 2013 společnost Equa bank a. s. odeslala Instituci „*výpověď z účtu*“, kterou Instituce převzala dne 18. 4. 2013 s tím, že na tuto „*výpověď*“ však Instituce nereagovala. Částku určenou pro předčasné splacení úvěru ve výši 213.800,- Kč Navrhovatel zaslal Instituci prostřednictvím společnosti Equa Bank a. s. dne 22. 4. 2013, kdy činil jeho dluh vůči Instituci 211.000,- Kč. Navrhovatel následně doplatil Instituci ještě 3.500,- Kč a měl za to, že zcela vyrovnal své závazky „*i s malým přeplatkem*“.

Navrhovatel žádá, aby Instituce uznala „*výpověď k 18. 4. 2013*“ a vrátila finanční prostředky, které po tomto okamžiku Navrhovatel Instituci poslal. Navrhovatel namítá, že pochybením Instituce Navrhovateli současně vznikla škoda, když byl nucen splácet zároveň úvěr poskytnutý Institucí na základě Smlouvy o úvěru a úvěr poskytnutý společností Equa bank a. s., a to ve výši 16.000,- Kč.

6 Tvrzení Instituce

Instituce tvrdí, že Navrhovatel ke dni 20. 5. 2013 uhradil čtyři řádné splátky a jednu mimořádnou splátku úvěru ve výši 205.000,- Kč. Instituce potvrzuje, že Navrhovatel žádal o předčasné splacení úvěru pak Navrhovatel dne 18. 4. 2013, 29. 4. 2013, 13. 5. 2013 a 30. 5. 2013.

Instituce argumentuje, že ačkoliv částka 213.800,- Kč dorazila na Navrhovatelův běžný účet dne 22. 4. 2013, provedla Instituce splátku pouze ve výši 205.000,- Kč, tedy ke dni 22. 4. 2013 částku 213.800,- Kč nezapočítala jako úplné předčasné splacení úvěru ze Smlouvy o úvěru, ale pouze jako částečné splacení úvěru v rozsahu 205.000,- Kč.

Instituce tvrdí, že pokud chtěl Navrhovatel úvěr předčasně splatit k 20. 5. 2013 (podle znění jeho žádosti ze dne 13. 5. 2013), částka pro předčasné splacení k tomuto dni činila 209.474,11 Kč, nikoliv 205.000,- Kč.

Instituce uzavírá, že eviduje úvěr jako předčasně splacený až ke dni 30. 5. 2013.

8 Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu.

Navrhovatel se k výzvě finančního arbitra ohledně možnosti smírného řešení sporu nevyjádřil.

Instituce k výzvě finančního arbitra sdělila, že spor vyřešila smírně a převedla na Navrhovatelův běžný účet částku 1.103,25 Kč odpovídající částce, která je Instituce předmětem sporu.

Navrhovatel tento pokus Instituce o smírné řešení sporu odmítl se sdělením, že částka, která je předmětem sporu, dosahuje výše přibližně 16.000,- Kč. Smírného řešení se proto mezi stranami sporu před vydáním tohoto nálezu finančnímu arbitrovi nepodařilo dosáhnout.

9 Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady. Finanční arbitr v řízení postupuje podle zákona o finančním arbitrovi a podle § 24 tohoto zákona přiměřeně podle správního řádu.

Předmětem sporu je částka ve výši 16.000,- Kč, tj. součet finančních prostředků, které Navrhovatel tvrdí, že uhradil nad rámec svého závazku ze Smlouvy o úvěru, a škody, která mu vznikla, když byl nucen splácet zároveň úvěr poskytnutý Institucí na základě Smlouvy o úvěru a úvěr poskytnutý společností Equa bank a. s.

Finanční arbitr má ze shodných tvrzení účastníků řízení, jakož i z písemné podoby Smlouvy o úvěru za prokázané, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli tuto smlouvu dne 27. 12. 2012. Podle dohody smluvních stran v čl. VIII. Závěrečná ustanovení odst. 3 Smlouvy o úvěru se další práva a povinnosti výslovně neupravená touto smlouvou řídí Všeobecnými obchodními podmínkami.

9.1 *Právní režim Smlouvy o úvěru*

Strany sporu uzavřely Smlouvu o úvěru před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), který nabyl účinnosti 1. 1. 2014. Podle § 3028 odst. 1 nového občanského zákoníku se tímto zákonem „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavce druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy. Takový byl i záměr zákonodárce, což je patrné z důvodové zprávy k tomuto ustanovení s tím, že se jedná o ustanovení kogentní povahy přejímající myšlenku § 763 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), které vyjadřuje zásadu, že zákony nepůsobí nazpět a proto se novým občanským zákoníkem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti. Právní poměry založené obligačními smlouvami se mají podle třetího odstavce spravovat dosavadními právními předpisy až do svého zániku, a to především s ohledem na zásadu právní jistoty smluvních stran, které smlouvu uzavřely za

určitých podmínek a v určitém právním prostředí a nemohly předpokládat, že dojde ke změně právní úpravy.

Při posuzování platnosti závazkového vztahu ze Smlouvy o úvěru, jejích ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích bude finanční arbitr tedy aplikovat právní úpravu účinnou v době před novým občanským zákoníkem, tedy příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), v tomto případě občanského zákoníku ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o úvěru do dne 31. 12. 2013 a obchodního zákoníku, v tomto případě ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o úvěru do dne 31. 12. 2013.

Obecně, smlouva o úvěru je tzv. absolutním obchodem ve smyslu ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku, který se bez ohledu na povahu jeho účastníků řídí vždy obchodním zákoníkem. Tím samozřejmě není dotčena subsidiární aplikace občanského zákoníku v otázkách, které obchodní zákoník neupravuje, na základě výslovného zmocnění obsaženého v ustanovení § 1 odst. 2 obchodního zákoníku „*[p]rávní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského*“.

Úprava smluvního typu smlouvy o úvěru je obsažena v § 497 obchodního zákoníku, který zní: „*[s]mlouvou o úvěru se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.*“, což odpovídá i obsahu závazku vyplývajícího ze Smlouvy o úvěru.

V tomto případě, Smlouva o úvěru je současně smlouvou spotřebitelskou podle hlavy páté občanského zákoníku, když na jedné straně stojí Instituce jako osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy o úvěru jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé Navrhovatel jako spotřebitel. Stejně tak je Smlouva o úvěru smlouvou o spotřebitelském úvěru uzavřenou v režimu zvláštní právní úpravy zákona o spotřebitelském úvěru.

9.2 Obsah Smlouvy o úvěru

Podle článku I. Výše a účel úvěru odst. 1 Smlouvy o úvěru „*[n]a základě podmínek v této smlouvě stanovených se Banka zavazuje poskytnout Klientovi spotřebitelský úvěr v celkové výši 219.797,00 Kč, a to: a) částku ve výši 218.797,00 Kč na úhradu stávajících úvěrů Klienta, resp. bez prokazování účelu, b) částku ve výši 1.000,00 Kč na úhradu poplatku za poskytnutí úvěru*“.

Podle článku II. Čerpání úvěru odst. 1 Smlouvy o úvěru „*[d]nem čerpání úvěru je vždy pracovní den, který je shodný se dnem podpisu této smlouvy poslední smluvní stranou* (rozuměj den uzavření smlouvy, tj. 27. 12. 2012).“ Podle odst. 2 tohoto článku Smlouvy o úvěru „*[č]ástka úvěru bez prokazování účelu uvedená v čl. I odst. 1 a) bude čerpána jednorázově ve prospěch bankovního účtu č. ■■■*“

Z Platebního příkazu k produktu Presto konsolidace – Předčasné splacení úvěrů finanční arbitr zjistil, že na vrub účtu č. ■■■ Instituce dne 27. 12. 2012 zadala příkaz k úhradě tří částek v celkové výši 218.797,- Kč, a to částky 130.898,- Kč na účet č. ■■■ částky 55.907,- Kč na účet č. ■■■ a částky 31.992,- Kč účet č. ■■■ Podle Přílohy ke Smlouvě o úvěru se jedná o účty úvěrových věřitelů Navrhovatele, tj. dva účty společnosti Česká spořitelna a. s. a jeden účet společnosti Home Credit a. s. Z výše uvedených skutečností má finanční arbitr za doložené, že Navrhovatel čerpal úvěr dne 27. 12. 2012.

Podle dohody smluvních stran v čl. III. Úrok z úvěru a další platby odst. 1. Smlouvy o úvěru je „[ú]roková sazba s platností ode dne čerpání úvěru do dne konečné splatnosti úvěru ...sjednána jako fixní ve výši 10,40 % p. a. Pokud jsou Klientem plněny všechny povinnosti vyplývající z této smlouvy, je tato úroková sazba po celou dobu trvání úvěru neměnná.“

Podle čl. III. Úrok z úvěru a další platby odst. 3 Smlouvy o úvěru „[k]lient se zavazuje hradit měsíční poplatek za správu a vedení úvěru ve výši 150 Kč.“

Navrhovatel se podle čl. IV. Splácení úvěru a úhrada ostatních pohledávek Banky související s úvěrem odst. 1. Smlouvy o úvěru „[z]avazuje splatit celý úvěr včetně veškerého příslušenství pravidelnými měsíčními anuitními splátkami ve výši 4.903,00 Kč se splatností vždy k 20. dni kalendářního měsíce (dále jen „Den určený pro splácení úvěru“). První měsíční anuitní splátka úvěru je splatná v Den určený pro splácení úvěru v nejbližším kalendářním měsíci následujícím po měsíci, v němž došlo k čerpání úvěru, a to za předpokladu, že délka období mezi datem čerpání úvěru a datem první měsíční anuitní splátky činí 30 a více dnů. Jestliže by období mezi datem čerpání úvěru a datem první měsíční anuitní splátky bylo kratší než 30 dnů, je první měsíční anuitní splátka splatná až v druhém kalendářním měsíci následujícím po měsíci, v němž došlo k čerpání úvěru. Při dodržení podmínek splácení sjednaných v této smlouvě bude úvěr zaplacen v 57 měsíčních anuitních splátkách.“

Navrhovatel čerpal úvěr dne 27. 12. 2012, délka období mezi datem čerpání a 20. dnem měsíce následujícím po měsíci, kdy byl čerpán úvěr, tj. 20. 1. 2013, činila pouze 24 dní. První splátka úvěru proto byla splatná až dne 20. 2. 2013.

Podle čl. IV. Splácení úvěru a úhrada ostatních pohledávek Banky související s úvěrem odst. 2 Smlouvy o úvěru „[v]ýše první a poslední měsíční anuitní splátky může být v souladu s touto smlouvou v závislosti na rozhodných skutečnostech stanovena Bankou odlišně. Výše první měsíční anuitní splátky zahrnuje vedle částky uvedené v předchozím odstavci (viz čl. IV. Splácení úvěru a úhrada ostatních pohledávek Banky související s úvěrem odst. 1 Smlouvy o úvěru) ještě výši úroků za období ode dne čerpání úvěru do 30. kalendářního dne před datem splatnosti první měsíční anuitní splátky.“ První splátka úvěru se tedy skládá z částky úroků z úvěru za období ode dne 27. 12. 2012 do dne 20. 1. 2013 ve výši 1.503,05 Kč a částky odpovídající výši řádné měsíční splátky úvěru, tj. 4.903,- Kč, která zahrnuje částku úroků z úvěru za období od 20. 1. 2013 do 20. 2. 2013 a částku úmoru jistiny úvěru. Podle Splátkového kalendáře tak první splátka činila 6.556,05 Kč, tj. 6.406,05 Kč + poplatek za správu úvěru 150,- Kč.

Podle čl. IV. Splácení úvěru a úhrada ostatních pohledávek Banky související s úvěrem odst. 6 Smlouvy o úvěru se Navrhovatel a Instituce dohodli, že „[ú]hrada veškerých částek splatných podle této smlouvy bude realizována formou inkasa z účtu č. ■■■■, tj. z Běžného účtu Navrhovatele.

Podle článku 36.7 Všeobecných obchodních podmínek ke Smlouvě o úvěru „[p]okud den splatnosti některé částky podle smlouvy o úvěru připadne na jiný než bankovní den, je částka inkasovaná z účtu Klienta následující bankovní den. To však nic nemění na povinnosti Klienta mít v den splatnosti částky na příslušném účtu dostatek disponibilních prostředků...Odlišnost data inkasa ode dne splatnosti podle tohoto ustanovení nemá vliv na délku úrokové doby.“

Pokud jde o právo Navrhovatele předčasně splatit úvěr, podle článku IV. Splácení úvěru a úhrada ostatních pohledávek Banky související s úvěrem odst. 5. Smlouvy o úvěru „[k]lient je oprávněn provést v průběhu trvání úvěrového vztahu jinou než pravidelnou Splátku úvěru nebo úvěr předčasně splatit (v této smlouvě též jen „mimořádná splátka“). O záměru provést

mimořádnou splátku musí Klient Banku písemně informovat nejpozději 7 dnů před datem jejího provedení. “

9.3 Předčasné splacení úvěru

Podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru „[s]potřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.“ Celkovými náklady spotřebitelského úvěru jsou podle § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru „[v]eškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy“.

Termín „kdykoliv“ použitý zákonodárcem v tomto ustanovení znamená, že předčasné splacení úvěru nemůže být omezeno nebo podmíněno předběžným schválením věřitele spotřebitelského úvěru nebo dohodou smluvních stran. Předčasné splacení úvěru je ze své povahy jednostranným právním jednáním spotřebitele. Okamžikem předčasného splacení spotřebitelského úvěru je pak moment, kdy spotřebitel oznámil věřiteli svůj úmysl předčasně splatit spotřebitelský úvěr a zároveň uhradil věřiteli částku potřebnou pro předčasné splacení úvěru.

Navrhovatel a Instituce se podle článku IV. odst. 5 Smlouvy o úvěru dohodli, že Navrhovatel má právo předčasně splatit spotřebitelský úvěr poskytnutý mu na základě Smlouvy o úvěru, nicméně o svém úmyslu tento úvěr předčasně splatit musí Navrhovatel Instituci informovat nejpozději 7 dní před provedením předčasného splacení. Takové ujednání Smlouvy o úvěru je však v rozporu s ustanovením § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť právo spotřebitele na předčasné splacení úvěru nemůže být podmíněno jakoukoliv dohodou smluvních stran, která by modifikovala podmínky, za kterých má spotřebitel právo na předčasné splacení úvěru, a proto toto ujednání pokládá finanční arbitr za absolutně neplatné ve smyslu § 39 občanského zákoníku, který říká, že „[n]eplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přiči dobrým mravům“.

Navrhovatel v řízení před finančním arbitrem předložil nedatovanou žádost o předčasné splacení úvěru adresovanou Instituci, ve které tvrdí, že „[d]o pěti dnů od přijetí této žádosti obdržíte níže uvedenou platbu určenou výhradně pro předčasné splacení úvěru: Částka 213.800, Ve prospěch účtu ■■■ tj. Běžného účtu Navrhovatele, ze kterého Instituce podle článku IV. odst. 6 Smlouvy o úvěru prováděla inkasem úhradu splátek tohoto úvěru.

Finanční arbitr proto posuzoval, kdy byla žádost Navrhovatele o předčasné splacení úvěru doručena Instituci.

Z Kopie podacího lístku finanční arbitr zjistil, že společnost Equa Bank a. s. podala k poštovní přepravě dne 16. 4. 2013 zásilku adresovanou Instituci, jejímž obsahem byla podle Kopie podacího lístku „žádost o sp (J. Struž)“. Dožádaná instituce, Česká pošta s. p., přidělila zásilce podací číslo ■■■ a vydala ji Instituci dne 18. 4. 2013. Přijetí této žádosti dne 18. 4. 2013 potvrdila i Instituce. Finanční arbitr má proto za doložené, že žádost Navrhovatele Instituce přijala 18. 4. 2013.

Z výpisu z Běžného účtu Navrhovatele za období od 3. 1. 2013 do 30. 5. 2013 pak finanční arbitr zjistil, že Instituce finanční prostředky ve výši 213.800,- Kč připsala ve prospěch tohoto účtu dne 22. 4. 2013.

Ke dni 18. 4. 2013 Instituce tedy neměla k dispozici částku 213.800,- Kč určenou k předčasnému splacení úvěru, a tudíž k tomuto dni nebylo na Běžném účtu Navrhovatele pro předčasné splacení úvěru dostatek finančních prostředků. Instituce proto nejednala v rozporu se zákonem, když neumožnila Navrhovateli předčasně splatit spotřebitelský úvěr k tomuto dni.

Instituce však měla podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru povinnost akceptovat částku 213.800,- Kč jako úplné nebo částečné předčasné splacení tohoto úvěru dne 22. 4. 2013, tj. v okamžiku, kdy Instituce znala úmysl Navrhovatele předčasně splatit úvěr a zároveň měla tuto částku k dispozici. Z výpisu z Běžného účtu Navrhovatele za období od 3. 1. 2013 do 30. 5. 2013 však finanční arbitr zjistil, že Instituce tuto částku jako mimořádnou splátku neakceptovala, naopak z Běžného účtu Navrhovatele k tomuto dni inkasovala na úvěr pouze řádnou splátku úvěru splatnou podle Splátkového kalendáře dne 20. 4. 2013, a dále pak úvěr úročila smluvními úroky.

Instituce tak porušila svou povinnost věřitele ze spotřebitelského úvěru, která plyne z § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, tj. akceptovat předčasné splacení úvěru spotřebitelem, resp. v tomto případě v souladu s projevenou vůlí Navrhovatele a čl. IV. odst. 6 Smlouvy o úvěru inkasovat ke dni 22. 4. 2013 částku 213.800,- Kč z Běžného účtu Navrhovatele jako částku pro předčasné splacení úvěru.

9.4 Výpočet částky potřebné k předčasnému splacení úvěru

Do dne 22. 4. 2013 se staly splatné tři řádné splátky úvěru. Z výpisu z Běžného účtu Navrhovatele nicméně finanční arbitr zjistil, že do dne 22. 4. 2013 Navrhovatel uhradil, resp. Instituce na úvěr inkasovala, pouze 2 řádné splátky úvěru.

V případě předčasného splacení úvěru ke dni 22. 4. 2013 tak byl Navrhovatel povinen zaplatit Instituci nejdříve třetí řádnou splátku úvěru, dále nesplacenou část jistiny úvěru a fragment úroku za období od splatnosti poslední řádné splátky do dne předčasného splacení, tj. od 20. 4. 2013 do 22. 4. 2013. Přestože den inkasa třetí řádné splátky úvěru připadl ve smyslu 36.7 Všeobecných obchodních podmínek až na 22. 4. 2013, podle tohoto článku neměla tato skutečnost vliv na její splatnost, a tedy ani na délku úrokové doby, a proto třetí řádná splátka obsahovala pouze úroky za období od 20. 3. 2013 do 20. 4. 2013. Podle čl. III odst. 3 Smlouvy o úvěru pak byl Navrhovatel povinen platit měsíčně 150,- Kč jako poplatek za správu a vedení úvěru, tudíž Instituce měla nárok na tento poplatek vedle splátky úvěru za období od 20. 3. 2013 do 20. 4. 2013, a dále na poměrnou část tohoto poplatku za období od 20. 4. 2013 do 22. 4. 2013.

Kromě toho měla Instituce podle § 15 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ještě právo na náhradu nutných a objektivně odůvodněných nákladů, které jí vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením. Výše náhrady těchto nákladů pak podle § 15 odst. 3 nesmí přesáhnout 1 % z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru, přesahuje-li doba mezi předčasným splacením a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru jeden rok.

Aby bylo možné určit výši částky potřebné k předčasnému splacení předmětného úvěru, finanční arbitr musel zkoumat, podle jaké konvence úročení Instituce úvěr úročila.

Vzhledem k tomu, že zákon o spotřebitelském úvěru nestanoví, jakou konvenci úročení je třeba při úročení spotřebitelského úvěru použít, její volba je na dohodě smluvních stran. Zkoumáním smluvní dokumentace však finanční arbitr zjistil, že Smlouva o úvěru neobsahuje ujednání smluvních stran o tom, jaká konvence úročení se pro daný úvěr použije.

Nicméně, podle výše uvedeného zjištění finančního arbitra, parametrům úvěru uvedeným ve Smlouvě o úvěru, tj. úvěru ve výši 219.797,- Kč úročeném úrokovou sazbou 10,4 % p. a. a splatném v 57 měsíčních splátkách ve výši 4.903,- Kč, odpovídá konvence úročení 30/360, resp. 30E/360.

Podpisem Smlouvy o úvěru vyjádřil Navrhovatel souhlas s jejími podmínkami, a tedy implicitně i s konvencí úročení. Vzhledem k tomu, že občanský zákoník ani zákon o spotřebitelském úvěru neupravují povinnost věřitele spotřebitelského úvěru používat pro úročení úvěru určitou konvenci úročení a Navrhovatel s použitím konvence úročení 30E/360 souhlasil, má finanční arbitr za to, že použití konvence úročení 30E/360 je v souladu se zákonem.

Obecně, konvence úročení je způsob výpočtu úrokové doby, tj. doby, po kterou je úročen uložený kapitál, v tomto případě peněžní prostředky poskytnuté Institucí Navrhovateli ve formě úvěru. Pro výpočet úrokové doby existuje několik typů konvencí úročení, a to ACT/365, která při výpočtu úrokové doby počítá s rokem o 365 dnech a počtem dnů v měsíci odpovídajícím skutečnému kalendářnímu počtu dní, za který je úrok počítán; dále ACT/360, která počítá s rokem o 360 dnech a počtem dnů v měsíci odpovídajícím skutečnému kalendářnímu počtu dní a konečně konvence 30/360, resp. 30E/360, která při výpočtu úrokové doby počítá s rokem o 360 dnech a měsícem o 30 dnech.

Pro výpočet výše úroků podle konvence úročení 30E/360 platí rovnice:

$$\text{úrok} = \text{výše nesplacené jistiny} \cdot \text{úroková sazba} \cdot \frac{t(30)}{360}$$

kdy úroková sazba je vyjádřena desetinným číslem a t je počet dní, po který byla jistina úročena. Počet dní úrokové doby se s ohledem na to, že každý měsíc má podle konvence úročení 30 dní, počítá následovně:

$$t = 360 \cdot (R2 - R1) + 30 \cdot (M2 - M1) + (D2 - D1)$$

kdy D1.M1.R1 představuje počáteční datum úročení a D2.M2.R2 představuje koncové datum úročení s tím, že v případě, že by D1 nebo D2 bylo rovno 31, se do rovnice dosazuje 30. Tato konvence úročení tedy předpokládá, že každý měsíc má 30 dní, tj. i měsíc únor, jehož skutečný kalendářní počet dnů je 28 dní, resp. 29 dní v případě přestupného roku.

Provedením výpočtu podle výše uvedené rovnice tak finanční arbitr zjistil, že po poslední řádné splátce úvěru ze dne 20. 4. 2013 činila nesplacená jistina úvěru 210.681,93 Kč a nikoliv 210.724,55 Kč, jak vyplývá z tabulky umoření doložené Institucí.

Finanční arbitr poté počítal fragment úroku za období od řádné splátky úvěru 20. 4. 2013 do dne 22. 4. 2013 opět pomocí výše uvedené rovnice, která po dosazení konkrétních hodnot vypadá následovně:

$$\text{úrok} = 210.681,93 \cdot 0,104 \cdot \frac{t}{360}$$

kdy t se rovná:

$$t = 360 \cdot (2013 - 2013) + 30 \cdot (4 - 4) + (22 - 20)$$

a zjistil, že vzhledem k tomu, že t = 2, úrok za období od 20. 4. 2013 do 22. 4. 2013 činil 121,73 Kč.

Součástí částky potřebné pro předčasné splacení úvěru byla neinkasovaná částka poplatku za správu a vedení úvěru podle čl. III odst. 3 Smlouvy o úvěru za období od 20. 3. 2013 do 20. 4. 2013, která činila 150,- Kč a poměrná část tohoto poplatku za období od 20. 4. 2013 do 22. 4. 2013, která činila 10,- Kč.

Kromě toho měla Instituce v případě předčasného splacení úvěru nárok na náhradu nákladů podle § 15 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, které jí vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením, přičemž výše náhrady těchto nákladů pak podle § 15 odst. 3 téhož zákona v tomto případě nesměla přesáhnout 1 % z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru, tj. v tomto případě nesměla přesáhnout částku 2.106,81 Kč.

Celkem tedy částka potřebná pro předčasné splacení úvěru, resp. dluh Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru ke dni 22. 4. 2013, činil 217.973,47 Kč (neinkasovaná splátka 4.903,- Kč + nesplacená jistina 210.681,93 Kč + fragment úroku 121,73 Kč + poplatek za správu a vedení úvěru 160,- Kč + náhrada nákladů předčasného splacení 2.106,81 Kč).

Instituce tudíž měla ke dni 22. 4. 2013 inkasovat částku 213.800,- Kč z Běžného účtu Navrhovatele pouze jako částečné předčasné splacení tohoto úvěru, přičemž by dluh Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru nadále činil 4.173,47 Kč.

Instituce poté měla v souladu s článkem 37.4 Všeobecných obchodních podmínek ke Smlouvě o úvěru rozložit zbylou dlužnou jistinu úvěru ve výši 4.173,47 Kč do snížených splátek úvěru, přičemž by zachovala jejich počet sjednaný podle Smlouvy o úvěru, a nadále by tento úvěr určila sjednanou úrokovou sazbou ve výši 10,4 % p. a. Zbylá dlužná jistina úvěru by tudíž podle výpočtu finančního arbitra byla splatná v 54 splátkách ve výši 97,05 Kč měsíčně, přičemž následující řádná splátka úvěru by byla splatná dne 20. 5. 2013.

Z podkladů předložených v průběhu řízení finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel dne 20. 5. 2013 požádal na formuláři Instituce o úplné předčasné splacení úvěru ze Smlouvy o úvěru ke dni 30. 5. 2015. Navrhovatel pak dne 30. 5. 2015 vložil na Běžný účet potřebné finanční prostředky.

Podle vlastních výpočtů finančního arbitra by tak Instituce měla do dne 30. 5. 2013 právo na úhradu jedné řádné splátky úvěru ve výši 97,05 Kč splatné dne 20. 5. 2013 spolu s částí poplatku za správu a vedení úvěru za období od 22. 4. 2013 do 20. 5. 2014 ve výši 140,- Kč, dále pak na částku potřebnou pro předčasné splacení úvěru ke dni 30. 5. 2013, která by se skládala z nesplacené jistiny úvěru, fragmentu úroku za období od 20. 5. 2013 do 30. 5. 2013, části poplatku za vedení a správu úvěru za období od 20. 5. 2013 do 30. 5. 2013, tj. 50,- Kč, a náhrady nákladů Instituce podle § 15 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ve výši 1 % z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru.

Provedením výpočtu podle výše uvedené rovnice finanční arbitr zjistil, že po splátce úvěru ze dne 20. 5. 2013 by nesplacená jistina úvěru činila 4.110,18 Kč. Fragment úroku za období od 20. 5. 2013 do dne 30. 5. 2013, tj. úplného splacení úvěru Navrhovatelem, by podle výše uvedené rovnice, která po dosazení konkrétních hodnot vypadá následovně:

$$\text{úrok} = 4.110,18 \cdot 0,104 \cdot \frac{t}{360}$$

kdy t se rovná:

$$t = 360 \cdot (2013 - 2013) + 30 \cdot (5 - 5) + (30 - 20)$$

tedy $t = 10$, činil 11,87 Kč, a tudíž částka potřebná pro předčasné splacení úvěru ke dni 30. 5. 2013 by činila 4.213,15 Kč (nesplacená jistina úvěru ve výši 4.110,18 Kč + fragment úroku za období od 20. 5. 2013 do 30. 5. 2013 ve výši 11,87 Kč + poplatek za správu a vedení úvěru za období od 20. 5. 2013 do 30. 5. 2013 ve výši 50,- Kč + 1 % náhrada nákladů Instituce ve výši 41,10 Kč).

Částka, na kterou by Instituce měla nárok za období od 22. 4. 2013 do 30. 5. 2013, by tedy celkem činila 4.450,20 Kč (splátka ke dni 20. 5. 2013 ve výši 97,05 Kč + poplatek za správu a vedení úvěru za období od 22. 4. 2013 do 20. 5. 2014 ve výši 140,- Kč + částka potřebná pro předčasné splacení úvěru ve výši 4.213,15 Kč).

9.5 Náhrada škody

Podle § 420 odst. 1 občanského zákoníku „[k]aždý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.“ Jak finanční arbitr zjistil, neprovedením částečného předčasného splacení úvěru ke dni 22. 4. 2013 Instituce porušila povinnost vyplývající z § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, a proto podle § 420 odst. 1 občanského zákoníku odpovídá za škodu, kterou eventuálně tímto porušením své právní povinnosti Navrhovateli způsobil.

Škoda v tomto případě odpovídá úrokům a dalším poplatkům, které Navrhovatel Instituci hradil a které by v případě akceptace částky 213.800,- Kč jako předčasného splacení úvěru ke dni 22. 4. 2013 hradit nemusel, neboť v případě předčasného splacení úvěru má Navrhovatel právo podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru na snížení celkových nákladů úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení tohoto úvěru.

Aby bylo možné zjistit výši škody, tj. sumu úroků a poplatků, které Navrhovatel Instituci hradil navíc v důsledku porušení její právní povinnosti, musel finanční arbitr nejdříve zkoumat, úhradu jakých částek jako splátek úvěru Instituce inkasem z Běžného účtu Navrhovatele provedla, resp. jakou částku odpovídající úrokům a poplatkům Navrhovatel Instituci v souvislosti se Smlouvou o úvěru skutečně uhradil.

Z výpisu z Běžného účtu Navrhovatele za období od 3. 1. 2013 do 30. 5. 2013 finanční arbitr zjistil, že Instituce inkasovala na úhradu dluhu Navrhovatele dne 20. 2. 2013 částku ve výši 6.387,30 Kč, dne 27. 2. 2013 částku ve výši 169,40 Kč, dne 20. 3. 2013 částku ve výši 5.053,- Kč, dne 22. 4. 2013 částku ve výši 5.058,40 Kč, dne 20. 5. 2013 částku ve výši 5.053,- Kč, dne 20. 5. 2013 mimořádnou splátku ve výši 205.000,- Kč a konečně dne 30. 5. 2013 částku ve výši 2.655,20 Kč, kterou Navrhovatel podle Instituce zcela splatil svůj závazek ze Smlouvy o úvěru. Celkem tedy Instituce na úhradu závazku ze Smlouvy o úvěru z účtu Navrhovatele inkasovala částku 229.376,30 Kč. Po odečtení částky odpovídající celkové výši úvěru 219.797,- Kč tak finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel uhradil Instituci na úroky a poplatky částku v souhrnné výši 9.579,30 Kč.

Pokud by částečné předčasné splacení úvěru částkou 213.800,- Kč proběhlo dne 22. 4. 2013 a poté dne 30. 5. 2013 proběhlo úplné předčasné splacení úvěru částkou 4.452,66 Kč, vznikl by Instituci za období 27. 12. 2012 do dne 30. 5. 2013 nárok na částku celkem 229.859,25 Kč (tj. řádná splátka 6.406,05 Kč splatná dne 20. 2. 2013 + poplatek za správu a vedení úvěru 150,- Kč, řádná splátka 4.903,- Kč splatná dne 20. 3. 2013 + poplatek za správu a vedení úvěru 150,- Kč, částka 213.800,- Kč potřebná pro částečné předčasné splacení úvěru dne 22. 4. 2013 a částka 4.450,20 Kč potřebná pro úplné předčasné splacení úvěru ke dni 30. 5. 2013). Po odečtení částky

odpovídající celkové výši úvěru 219.797,- Kč finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel by v takovém případě uhradil Instituci na úroky a poplatky částku v souhrnné výši 10.062,25 Kč.

Suma úroků a poplatků, kterou Navrhovatel Instituci na základě Smlouvy o úvěru skutečně uhradil, je tedy o 482,95 Kč nižší než částka odpovídající úrokům a poplatkům, na kterou by měla Instituce vůči Navrhovateli nárok v případě, kdy by započetla částku 213.800,- Kč ke dni 22. 4. 2013 jako částečné předčasné splacení úvěru.

Nad to, Instituce v rámci pokusu o smírné řešení sporu uhradila Navrhovateli částku 1.103,25 Kč, na kterou podle zjištění finančního arbitra Navrhovateli z titulu Smlouvy o úvěru rovněž nárok nevznikl.

Podle § 442 odst. 1 občanského zákoníku platí, že „[h]radí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk).“ Finanční arbitr došel k závěru, že přestože Instituce porušila svou povinnost vyplývající z § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, tímto porušením nezpůsobila Navrhovateli škodu, neboť částku 9.579,30 Kč odpovídající sumě úroků a poplatků, kterou Navrhovatel Instituci na základě Smlouvy o úvěru uhradil za dobu trvání úvěru od 27. 12. 2012 do 30. 5. 2013, by Navrhovatel byl povinen Instituci hradit i v případě, kdy by Instituce svou povinnost neporušila.

Odpovědnost Instituce za škodu pak nezakládá ani skutečnost, že Navrhovatel musel splácet zároveň dva úvěry, tj. úvěr poskytnutý Institucí na základě Smlouvy o úvěru a úvěr poskytnutý společností Equa bank a. s. za účelem refinancování úvěru od Instituce, neboť zákon ani Smlouva o úvěru nestanoví povinnost Instituce zamezit situaci, kdy se dlužník smluvně zaváže splácet více úvěrů najednou. I v případě, že by Instituce započetla částku 213.800,- Kč jako částečné předčasné splacení úvěru, by totiž Navrhovatel byl nadále povinen splácet zbylou část dlužné jistiny tohoto úvěru, neboť částka 213.800,- Kč nebyla pro úplné předčasné splacení dostačující, a zároveň splácet úvěr poskytnutý mu společností Equa bank a.s.

Finančnímu arbitrovi nezbývá než uzavřít, že Instituce Navrhovateli nezpůsobila škodu ve smyslu § 420 odst. 1 občanského zákoníku, a tudíž Navrhovateli nevzniklo ani právo na její náhradu ve smyslu § 442 odst. 1 občanského zákoníku.

10 K výroku nálezů

Finanční arbitr zjistil, že Instituce nejednala v rozporu se zákonem, resp. neporušila ke dni 18. 4. 2013 povinnost podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, když neumožnila Navrhovateli předčasně splatit svůj závazek ze Smlouvy o úvěru, neboť k tomuto dni nebyla na Běžném účtu dostatečná částka k úplnému předčasnému splacení závazku ze Smlouvy o úvěru.

Instituce však porušila svou povinnost akceptovat předčasné splacení úvěru Navrhovatelem podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, když částku 213.800,- Kč určenou k předčasnému splacení úvěru neinkasovala z Běžného účtu Navrhovatele a tím neumožnila Navrhovateli částečně předčasně splatit svůj závazek ke dni 22. 4. 2013. Porušením povinnosti Instituce provést částečné předčasné splacení úvěru však Navrhovateli nevznikla žádná škoda.

Finančnímu arbitrovi na základě všech výše uvedených skutečností proto nezbylo než návrh Navrhovatele v plném rozsahu zamítnout, tak jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezů.

P o u ě n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

Tento nález je podle § 17 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi v případě, že Instituce dobrovolně nesplní povinnost tímto nálezem uloženou, soudně vykonatelný podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jakmile uplyne lhůta k plnění v tomto nálezu Instituci uložená.

V Praze dne 23. 10. 2015

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr